

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
DRUHÁ SEKCE

VĚC KOZÁK proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 30940/02)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

18. dubna 2006

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Pořizovaný překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.

Ve věci Kozák proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající v senátu ve složení

pánové J.-P. COSTA, *předseda,*

I. CABRAL BARRETO,

K. JUNGWIERT,

V. BUTKEVYCH,

M. UGREKHELIDZE,

paní A. MULARONI,

E. FURA-SANDSTRÖM, *soudci,*

a paní S. DOLLÉ, *tajemnice sekce,*

po poradě konané dne 28. března 2006,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 30940/02) směřující proti České republice, kterou dne 8. srpna 2002 podali Soudu dva občané České republiky, pánové Jan Kozák a Čestmír Kozák („stěžovatelé“), na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatele zastupuje pan J. Brož, advokát zapsaný v seznamu advokátů České advokátní komory. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm.

3. Soud dne 23. září 2004 rozhodl oznámit stížnost vládě a na základě článku 29 odst. 3 Úmluvy projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

SKUTKOVÝ STAV

OKOLNOSTI PŘÍPADU

4. Stěžovatelé se narodili v letech 1928 a 1929, bydliště mají v Ostravě a v Brně.

5. Dne 13. prosince 1991 podali stěžovatelé proti podniku D. B. žalobu na vydání nemovitých věcí.

6. Městský soud v Brně dne 14. prosince 1992 návrhu stěžovatelů vyhověl. K odvolání protistrany Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 26. dubna 1993, doplněným dne 18. srpna 1993, napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc soudu prvního stupně.

7. Dne 4. července 1994 městský soud opětovně vyhověl stěžovatelům. Krajský soud dne 22. června 1995 odmítl odvolání protistrany jako opožděné. K bližší neurčenému datu podala protistrana dovolání.

8. Nejvyšší soud dne 6. ledna 1998 uvedenému dovolání vyhověl, přičemž zrušil rozhodnutí krajského soudu ze dne 22. června 1995 a vrátil mu věc dalšímu řízení.

9. Krajský soud dne 16. listopadu 2000 zrušil rozhodnutí městského soudu ze dne 4. července 1994 a věc mu vrátil.

10. Dne 20. srpna 2001 městský soud opět vyhověl stěžovatelům. K odvolání protistrany krajský soud dne 20. listopadu 2003 toto rozhodnutí změnil a nároky stěžovatelů uznal pouze částečně. Stěžovatelé i protistrana podali dovolání.

11. Nejvyšší soud dne 22. prosince 2004 uvedená rozhodnutí zrušil a vrátil věc soudu prvního stupně, u nějž řízení pravděpodobně dosud probíhá.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 Odst. 1 ÚMLUVY

12. Stěžovatelé namítají porušení svého práva na spravedlivý proces, v daném případě pak práva na vydání konečného rozhodnutí v „přiměřené lhůtě“ zakotveného v článku 6 odst. 1 Úmluvy, který zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

13. Relevantní období začalo dne 18. března 1992, kdy Úmluva vstoupila v platnost pro Českou republiku. Pro posouzení přiměřenosti lhůty, která od tohoto data uplynula, je nicméně třeba vycházet ze stavu, v jakém se řízení zahájené dne 13. prosince 1991 k tomuto datu nacházelo (viz například *Bořánková proti České republice*, č. 41486/98, § 52, 7. leden 2003). Toto řízení dosud neskončilo a trvá již čtrnáct let pro tři stupně soudní soustavy, přičemž v každém stupni byla věc projednávána opakovaně.

A. K přijatelnosti

14. Soud konstatuje, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále nezjistil žádný důvod, pro který by měla být prohlášena za nepřijatelnou.

B. K odůvodněnosti

15. Vláda poukazuje na složitost věci zejména s ohledem na to, že v době podání žaloby stěžovatelů představovaly restituce nový a historicky ojedinělý institut, který si soudy prozatím neosvojily (viz, *mutatis mutandis*, *Schmidtová proti České republice*, č. 48568/99, § 64, 22. červenec 2003).

Vláda je dále přesvědčena, že chování účastníků řízení mělo nepochybně vliv na délku sporu. S poukazem na skutečnost, že předmětné řízení je ovládáno zásadou dispoziční, vláda uvádí, že účastníci řízení podali soudům jisté množství opravných prostředků a různých vyjádření. V této souvislosti je třeba zmínit, že krajský soud rozhodoval o třech odvoláních a Nejvyšší soud projednával dvě dovolání.

Pokud se jedná o chování soudů, ty podle názoru vlády jednaly v pravidelných intervalech a postupovaly s maximální možnou péčí, když nařizovaly ústní jednání na blízká data a vynášely svá rozhodnutí v přiměřených lhůtách. Účastníkům řízení rovněž poskytly maximální prostor k obhájení jejich postojů.

Vláda ponechává na Soudu, aby rozhodl, zda vzhledem k okolnostem případu bylo respektováno právo stěžovatelů na projednání jejich záležitosti v přiměřené lhůtě.

16. Stěžovatelé s argumenty vlády nesouhlasí a považují je za politováníhodné. Dle jejich názoru věc není složitá a svou povahou není nijak ojedinělá.

Dle názoru stěžovatelů jsou průtahy v řízení způsobeny hlavně nesprávným postupem soudů, jež jednají v rozporu se zásadou spravedlivosti. Skutečnost, že podávali opravné prostředky (odvolání a dovolání), nelze v projednávaném případě pokládat za úhybný manévr. Stěžovatelé dodávají, že projednávání jejich věci soudy tří stupňů, z nichž každý rozhodoval opakovaně, je důkazem o nepřesvědčivé efektivnosti českého soudního systému.

17. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení se posuzuje na základě okolností daného případu a s ohledem na kritéria plynoucí z jeho vlastní judikatury, jimiž jsou zejména složitost věci, chování stěžovatelů a příslušných orgánů, jakož i význam sporu pro dotčené osoby {viz z mnoha dalších *Frydlender proti Francii* [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII; *Hartman proti České republice*, č. 53341/99, § 73, ESLP 2003-VIII (výňatky)}. Soud dále podotýká, že i v právních systémech spočívajících na zásadě, podle níž řízení vedou samotné strany sporu, chování účastníků řízení nezbavuje soudce povinnosti zajistit rychlost řízení v souladu s článkem 6 odst. 1 Úmluvy (*Karasová proti České republice*, č. 71545/01, § 29, 30. listopad 2004).

18. Soud si všímá značné složitosti případu, který byl na každém ze tří stupňů soudní soustavy projednáván opakovaně, což v určitém ohledu způsobilo průtahy v daném řízení. K tomu Soud uvádí, že vůči stěžovatelům nelze namítat průtahy způsobené tím, že soudy vyšších stupňů postupně rušily rozhodnutí vydaná soudy nižších stupňů. Zejména poukazuje na prodlevu v délce přibližně dvou let a pěti měsíců od 2. srpna 1995, kdy stěžovatelé podali dovolání, do 6. ledna 1998, kdy Nejvyšší soud rozhodl; na průtah v délce přibližně dvou let a deseti měsíců, a to od posledně uvedeného data až do 16. listopadu 2000, kdy městský soud vynesl jeden ze svých rozsudků; na průtah v délce přibližně dvou let a tří měsíců mezi vynesením rozsudku městského soudu dne 20. srpna 2001 a rozsudku krajského soudu dne 20. listopadu 2003, a konečně na prodlevu delší než jeden rok a dva měsíce od vydání rozhodnutí Nejvyššího soudu dne 22. prosince 2004 až do dneška.

19. S přihlédnutím ke své judikatuře v dané oblasti a s ohledem na všechny okolnosti případu a na předmětné řízení Soud dospěl k závěru, že v projednávané věci je délka řízení nepřiměřená a nespĺňuje požadavek na „přiměřenou lhůtu“.

K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tudíž došlo.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 13 ÚMLUVY

20. Stěžovatelé rovněž namítají, že ve vnitrostátním právním řádu chybí účinný právní prostředek nápravy preventivní nebo kompenzační povahy, jehož prostřednictvím by bylo možné zjednat nápravu průtahů v řízení. V této souvislosti se dovolávají článku 13 Úmluvy.

21. Vláda ponechává posouzení této námítky na uvážení Soudu.

22. Dle názoru Soudu tato část stížnosti souvisí s výše posuzovanou námítkou, a je třeba ji tedy prohlásit za přijatelnou.

23. Soud připomíná, že článek 13 zaručuje účinný právní prostředek nápravy před vnitrostátním orgánem, jehož prostřednictvím lze namítat nesplnění povinnosti projednat záležitost v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 (viz zejména *Kudła proti Polsku* [velký senát], č. 30210/96, § 156, ESLP 2000-XI).

24. Soud se již zabýval případy, v nichž byly řešeny obdobné otázky jako v tomto případě a kde dospěl k závěru o porušení článku 13 Úmluvy (*Hartman proti České republice*, viz výše, § 81-84; *Bartl proti České republice*, č. 50262/99, § 55-59, 22. červen 2004).

25. Po posouzení projednávaného případu a s přihlédnutím k tomu, že vláda k tomuto bodu neuplatnila žádné námítky, Soud nespaturuje důvod, pro nějž by měl v této věci činit odlišný závěr.

26. Soud se tedy domnívá, že v projednávaném případě došlo k porušení článku 13 Úmluvy.

III. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

27. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

28. Stěžovatelé požadují náhradu hmotné škody ve výši 14 979 507 Kč, tj. přibližně 528 375 €, která má odpovídat nákladům vynaloženým na opravu, obnovu a údržbu budovy, jejíhož vydání se domáhají.

Na uvážení Soudu naopak ponechávají stanovení částky, která by jim mohla být přiznána z titulu náhrady morální újmy.

29. Vláda s požadavky stěžovatelů na náhradu hmotné škody nesouhlasí. Namítá, že mezi tvrzenou hmotnou škodou stěžovatelů a údajně nepřiměřenou délkou vnitrostátního řízení neexistuje žádná příčinná souvislost. I za předpokladu, že by tvrzení stěžovatelů byla opodstatněná, vláda je toho názoru, že stěžovatelům, kteří nemají k dispozici žádný průkazný doklad o výši požadované hmotné škody, plynuly z požadovaných nemovitostí, které se nacházejí v centru druhého největšího města České republiky, soustavně zisky.

Pokud jde o případné přiznání náhrady morální újmy stěžovatelům, vláda ponechává tuto otázku na uvážení Soudu.

30. Soud v daném případě neshledává žádnou příčinnou souvislost mezi konstatovaným porušením Úmluvy a tvrzenou hmotnou škodou a požadavek stěžovatelů zamítá. Domnívá se však, že délka sporného řízení jim způsobila určitou morální újmu.

S ohledem na veškeré okolnosti případu Soud považuje za přiměřené přiznat každému stěžovateli z titulu morální újmy částku ve výši 5 000 €.

B. Náklady řízení

31. Stěžovatelé dále požadují částku 30 000 Kč (1 058 €), tj. celkovou částku představující odměnu vyplacenou právnímu zástupci a náklady řízení vynaložené před vnitrostátními soudy a před Soudem.

32. Vláda s těmito nároky nesouhlasí. Připomíná, že pouze náklady související s řízením před Soudem lze považovat za náklady vynaložené ve snaze zabránit porušení Úmluvy nebo takové porušení napravit. Vláda se však domnívá, že částka požadovaná stěžovateli představuje výlučně náklady vynaložené v rámci vnitrostátního řízení, jehož nepřiměřená délka byla důvodem pro podání této stížnosti, a navrhuje ji tedy zamítnout.

33. V souladu s judikaturou Soudu lze stěžovateli přiznat náhradu nákladů řízení pouze tehdy, pokud se prokáže reálnost, nezbytnost a účelnost vynaložené částky. V tomto ohledu Soud doplňuje, že náklady řízení se nahrazují pouze za předpokladu, že se vztahují ke konstatovanému porušení {*Beyeler proti Itálii* (spravedlivé zadostiučinění) [velký senát], č. 33202/96, § 27, 28. květen 2002}. S ohledem na předložené skutečnosti a výše zmíněná kritéria Soud v daném případě zamítá návrh na náhradu nákladů řízení vynaložených ve vnitrostátním řízení. Co se týče nákladů řízení vynaložených v řízení před Soudem, považuje Soud za přiměřené přiznat stěžovatelům z tohoto titulu celkem částku ve výši 800 €.

C. Úroky z prodlení

34. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální záůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 13 Úmluvy;
4. *rozhoduje*,
  - a) že žalovaný stát má prvnímu stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, částku 5 000 € (pět tisíc eur) z titulu morální újmy a dále případnou částku daně; tato částka bude převedena na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni zaplacení;
  - b) že žalovaný stát má druhému stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, částku 5 000 € (pět tisíc eur) z titulu morální újmy a dále případnou částku daně; tato částka bude převedena na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni zaplacení;
  - c) že žalovaný stát má stěžovatelům zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, částku 800 € (osm set eur) z titulu náhrady nákladů řízení a dále případnou částku daně; tato částka bude převedena na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni zaplacení;
  - d) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení budou stanovené částky navyšovány o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
5. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 18. dubna 2006 v souladu se článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. DOLLÉ
tajemnice

J.-P. COSTA
předseda